

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W ŁODZI

W Szkole Podstawowej w Niwiskach zakończono realizację Programu edukacji ekologicznej „H²O-cenniejsza niż złoto” finansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Gminę Galewice i Radę Rodziców. Podjęte działania miały na celu pogłębienie świadomości dzieci i ich bliskich na temat znaczenia wody w życiu człowieka oraz zmierzały do zmiany postaw gwarantujących ochronę zasobów wodnych.

Budowanie postaw i zachowań proekologicznych odbyło się poprzez aktywną zabawę, naukę, wycieczki, konkursy, prezentacje, zajęcia edukacyjne, pokazy, eksperymenty, akcje ekologiczne. W ramach projektu odbyły się dwie wycieczki. Podczas wyjazdu do Załęczańskiego Parku Krajobrazowego (wrzesień 2020r.) uczniowie w Nadwarciańskim Grodzie uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych pt. „Warto żyć nad Wartą - woda”. Wykonali zadania praktyczne polegające na określaniu czystości wody w rzece na podstawie złowionych okazów. W Bobrownikach spacerując wzdłuż rzeki Warty podziwiali krasowe źródła i zbiornik wodny „Żabi Staw”. Wycieczka dostarczyła wielu wrażeń związanych z poznawaniem walorów przyrodniczych Ziemi Łódzkiej, ale przede wszystkim uświadomiła uczniom, dlaczego powinniśmy szanować i nie zanieczyszczać zbiorników wodnych. Podczas wyjazdu do Centrum Nauki Experymentarium w Łodzi (październik 2020r.) uczniowie klas VI-VIII uczestnicząc w warsztatach edukacyjnych poznawali tajemnice wody, zapoznali się z właściwościami fizycznymi i chemicznymi wody oraz dowiedzieli się jak działa oczyszczalnia ścieków. Wykonali doświadczenia, które pomogły im lepiej zrozumieć właściwości wody. Młodszy uczniowie zgłębiali wiedzę nt. znaczenia wody w przyrodzie i ochrony wód. Przeprowadzili eksperymenty, które pozwoliły im lepiej zrozumieć pewne właściwości m.in. rozpuszczalność substancji w wodzie. Zwiedzając wystawę Experymentarium odkrywali niezwykły świat nauki.

W październiku zostały przeprowadzone stacjonarne zajęcia edukacyjne „Czysta woda” dla dzieci w wieku 3-6 lat przez „Experymentarium na kółkach” z Centrum Nauki w Łodzi (październik 2020r.). Przedszkolaki dowiedziały się czym jest woda i jakie posiada właściwości, jakie substancje ją zanieczyszczają oraz jak ją oszczędzać i o nią dbać. W atmosferze zabawy dzieci skonstruowały filtr i oczyściły wodę.

Uczniowie kl. I-VIII i dzieci w wieku 3-6 lat uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez Mobilne Planetarium „Sfera Wiedzy” Tajemnice H₂O – Woda (czerwiec 2021r.) Zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych. Uczniowie utrwalili i poszerzyli wiedzę na następujące tematy:

- Zasoby wody.
- Pochodzenie wody na Ziemi.
- Obieg wody w przyrodzie.
- Wpływ chmur na klimat.
- Przemysł a czystość wody.
- Zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych.
- Alternatywne metody pozyskiwania energii.

Przedszkolaki oglądały przygody kropelki wody, która wprowadziła ich w świat trzech stanów skupienia. Najważniejsze zagadnienia, związane z racjonalnym gospodarowaniem wody na naszej planecie, jej zasobami, pochodzeniem oraz wędrówce po 3 stanach skupienia, jaką odbywa każdego dnia były przystępnie zobrazowane i opowiedziane. Ziemia nazywana jest przecież Błękitną Planetą, jednak tylko niespełna 1% z jej zasobów, znajduje się w zasięgu ludzkości i dlatego tak ważna jest edukacja, dotycząca zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych, w tym także z wody.

Zorganizowano cztery konkursy ekologiczne:

1. Gminny Konkurs Piosenki Ekologicznej (maj 2021r.), który przeprowadzono w trybie zdalnym. 18 uczestników konkursu oceniono na podstawie przesłanych nagrań video. Komisja konkursowa nagrodziła 6 laureatów nagrodami rzeczowymi, pozostali uczestnicy otrzymali dyplomy. Celem konkursu było połączenie wrażliwości muzycznej z krzewieniem wiedzy przyrodniczej i ekologicznej.
2. Szkolny Konkurs Plastyczny „Dbam o czystą wodę” (kwiecień 2021r.) wzięło w nim udział 49 dzieci. Celem konkursu było rozwijanie wśród dzieci i młodzieży postaw proekologicznych wobec środowiska naturalnego oraz kształtowanie indywidualnej odpowiedzialności za stan środowiska, uświadomienie konieczności dbania o czystą wodę i podejmowanie działań służących dbaniu o czystość wód, a w związku z tym zmianę nawyków poprzez wprowadzenie w życie zasad dbałości o czystą wodę. Komisja konkursowa nagrodziła prace 12 uczestników. Pozostali uczestnicy otrzymali dyplomy.
3. W Szkolnym Konkursie Wiedzy Ekologicznej (maj 2021r.), którego głównym celem było kształtowanie zachowań młodego człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody i środowiska wzięło udział 67 uczniów kl. I-VIII. Uczniowie rozwiązywali testy dotyczące m.in. ekologii, przyrody, ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki ochrony zasobów wód. Wykazali się rozległą wiedzą. To świadczy dobitnie o celowości podjętego trudu przez zespół nauczycieli i rokuje nadzieję na trwałość proekologicznych postaw wśród dzieci i młodzieży oraz członków ich rodzin. Sześcioro uczniów, którzy najlepiej wykonali zadania otrzymało nagrody rzeczowe. Pozostali uczestnicy konkursu otrzymali dyplomy. Cieszy fakt, że do konkursu przystąpili prawie wszyscy uczniowie klas I-VIII.
4. Konkurs na ekoscenkę (czerwiec 2021r.) o tematyce związanej z wodą. Uczniowie poszczególnych klas - zespoły przekazały w teatralnej formie treści ekologiczne, utożsamiali się z ekobohaterami, namawiali do zmiany postaw na proekologiczne. Wszyscy uczestnicy konkursu wykazali się kreatywnością, inwencją twórczą i wiedzą, dlatego też komisja konkursowa nagrodziła wszystkich uczestników. Nagrodami były sadzonki roślin losowane przez każdego ucznia. Wszystkie konkursy oprócz rozwijania zdolności i zainteresowań przedmiotowych wpłynęły na wzrost poziomu edukacji ekologicznej szczególnie w zakresie ochrony wody. Prezentacje ekoscenek odbyły się podczas zorganizowanego Dnia Ekologii „Z ekologią za pan brat”. Uczniowie w tym dniu aktywnie uczestniczyli w eksperymentach z wodą pod kierunkiem nauczycielki chemii i fizyki. Efekty doświadczeń były imponujące. Dzieciom udało się zrobić kolorowe wodne wulkany, kolorowy deszcz, burzę w szklance wody, lampę lawę, galaktykę w słoiku, wędrującą wodę i ciecz nienewtonowską. Wcześniej dzieci z punktu przedszkolnego i z oddziału przedszkolnego uczestniczyły w eksperymentach z wodą prowadzonych przez nauczycielkę.

Szkolne eksperymenty z wodą przeprowadzono zamiast warsztatów stacjonarnych, które miały odbyć się w szkole w kwietniu. Zajęcia miały być zorganizowane przez Ośrodek Działań Edukacyjnych „Źródła” z Łodzi.

Happening „Dzień Wody - szanując wodę, chronimy przyrodę” (czerwiec 2021r.) to akcja, podczas której uczniowie z wielkim zaangażowaniem, z przygotowanymi transparentami i hasłami, z towarzyszeniem instrumentów, maszerowali ulicą wioski. Efektem działań było prezentowanie właściwych, aktywnych postaw wobec ochrony środowiska i wzrost świadomości ekologicznej uczniów i mieszkańców. Realizację poszczególnych działań ułatwiały zakupione materiały biurowe,

papiernicze i eksploatacyjne, które wykorzystano m.in. do wykonania dekoracji, plakatów, hasł, kart pracy, konkursów, do prowadzenia zajęć, wydruku dyplomów.

Prowadzone przez nauczycieli zajęcia edukacyjne, webinaria „Lekcja z klimatem” z okazji Światowego Dnia Ziemi miały na celu uświadomienie uczniom, czym jest ślad wodny, ile wody zużywa się w gospodarstwie domowym i jak ją oszczędzać, co powodują zanieczyszczenia wód, co powodują detergenty, które dostają się do wód powierzchniowych, jak powstają kwaśne deszcze i czym jest ekologia kulinarna, zero waste i odpowiedzialna moda. Rozmawiano o wpływie rolnictwa na jakość wody na Ziemi. Podejmowano tematykę zagrożeń przyrody Bałtyku. Odbływały się dyskusje nt. Czy wyrzucając jedzenie marnujemy wodę?, Czy da się przeżyć mając dziennie tylko 20 litrów wody? Pogłębiano wiedzę o miejscach na świecie, gdzie brakuje wody - jak wygląda dzień ludzi mieszkających w Afryce? Uczniowie odbyli wirtualną wycieczkę po Sulejowskim Parku Krajobrazowym. Oglądali film edukacyjny o tym, jak działa oczyszczalnia ścieków. Wiedzą na powyższe tematy uczniowie wykazali się podczas szkolnego konkursu wiedzy. W ten sposób przybliżono uczniom tematykę, która powinna być zrealizowana w czasie wyjazdu do Sulejowskiego Parku Krajobrazowego i oczyszczalni ścieków w Wieruszowie. Niestety nie udało się ich zorganizować z przyczyn niezależnych od realizatorów projektu. Dzięki kreatywności nauczycieli i uczniów udało się jednak uzyskać zamierzony efekt ekologiczny bez udziału środków finansowych.

Zrealizowane zadania pomogły uczestnikom projektu lepiej zrozumieć świat wody, rozwijać krytyczne myślenie, zachęciły do angażowania się w działania na rzecz innych oraz zachęciły do podejmowania działań mających na celu ochronę i racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych ze szczególnym uwzględnieniem wody. Dzięki podjętym działaniom uczniowie lepiej rozumieją, że woda jest mechanizmem napędowym, który jest najważniejszy dla zrównoważonego rozwoju. Tam, gdzie nie ma wody, nie ma żywności, osiedli ludzkich i rekreacji.

Realizacja projektu była bardzo trudna nie tylko ze względu na tematykę, ale i na czas, w którym przyszło go realizować. Czas pandemii i niepewność jutra nie pozwolił na pełną jego realizację. Wielu uczniów i pracowników borykało się z sytuacją covidową. Nie udało nam się zorganizować wyjazdu do Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, spotkać z pracownikiem gminy i sanepidu, również oczyszczalnia ścieków w Wieruszowie nie mogła zorganizować dla nas spotkania. Podsumowanie projektu przeprowadzono również w innych okolicznościach i w zmodyfikowanej formie. W dzień zakończenia roku szkolnego w obecności uczniów, rodziców i nauczycieli podsumowano projekt prezentacją działań, społeczność szkolna miała okazję obejrzeć zdjęcia, posłuchać piosenek i obejrzeć galerię prac.

Wydaje się, że najważniejszym efektem realizowanego projektu jest fakt, że dzieci i uczniowie zwracają uwagę na niedokręcone krany i kapiącą wodę, pilnują się nawzajem, sygnalizują nauczycielom zauważony problem, sami próbują reagować. Dostrzegają problem suszy na naszym terenie. W związku z upałami i pogłębiającą się suszą namacalnie mogą zobaczyć, co oznaczają deficyty czy brak wody.